

Landstingsstyrelsen

Granskning av landstingets riskexponering i AB Transitio

Vi har under 2009 tillsammans med revisorerna i flera andra landsting genomfört en granskning av landstingens riskexponering avseende verksamheten i AB Transitio. Flertalet landsting i landet, däribland Landstinget Dalarna, har tecknat en solidarisk borgen på 8 miljarder kronor för bolagets åtaganden, varav cirka 4,2 miljarder kronor är utnyttjade. Bolaget som ägs av AB Storstockholms Lokaltrafik, Tåg i Bergslagen AB (där landstinget Dalarna är delägare) och ett antal länstrafikhuvudmän har till uppgift att anskaffa tåg som sedan brukas av bl a trafikhuvudmännen.

Uppdraget att genomföra granskningen har lämnats till Öhrlings PriceWaterhouseCoopers som redovisat sina bedömningar i en särskild rapport som bifogas denna PM.

I rapporten åskådliggörs de affärsupplägg bolaget hitintills tillämpat och som omfattar både finansiell leasing via Handelsbanken Finans och så kallade US-leasor (innehållningen av dessa beskrivs i rapporten). Det bör i sammanhanget tydliggöras att den del av finansieringsåtagandet som avser de så kallade US-leasorna uppgår till ca 800 miljoner kronor. Riskexponeringen för dessa sammanhänger bl a med den kreditrating involverade amerikanska banker åsätts. Vilka dessa banker är har granskningen inte tillåtit ta del av. Under året har dock kreditratingen hos några av de involverade bankerna sänkts vilket tvingat AB Transitio att ställa extra säkerhet i form av bankgaranti från SHB. Kostnaderna för denna garanti belastar bolaget och reducerar den ursprungliga förtjänsten med de så kallade US-leasorna.

I rapporten redovisas också uppdelning och omfattning av landstingens borgensåtaganden. Landstinget Dalarnas åtagande är cirka 230 miljoner kronor. Kommunerna i Dalarna har dock tecknat underborgen för hälften av landstingets åtagande vilket innebär att landstingets reella åtagande idag uppgår till ca 115 miljoner kronor.

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att konstruktionen med AB Transitio och bolagets affärsupplägg i nuläget inte medger att någon fullständig bild av landstingens riskexponering kan göras. Vi bedömer att det fortfarande bl a råder oklarheter kring riskexponeringen för de s k US-leasarna samt kring de långsiktiga konsekvenserna för landstingen om värdet på tågen, när dessa framdeles ska ersättas, understiger restvärdet.

Den genomförda granskningen väcker dessutom ett antal frågeställningar av mer allmän och principiell natur som framdeles bör beaktas såväl i relationen till AB Transitio som vid andra bolagsbildningar och affärsupplägg:

- På vilket sätt utövas en demokratisk ledning, styrning och tillsyn av AB Transitio och dess affärsupplägg och riskexponering och vilken roll härigenom landstingen som genom sina borgensåtaganden bär risken för verksamheten?
- Skall ett offentligt ägt bolag (AB Transitio ägs i sin helhet indirekt av landsting och kommuner) med stöd av borgensåtaganden från landstingen, basera delar av sin verksamhet på avancerad internationell skatteplanering?
- Förtjänsten med de s k US-leasarna uppges uppgå till totalt 205 miljoner kronor (reducerat med konsultarvoden och kostnader för extra säkerheter) under tågens livslängd. Motiverar den årliga förtjänsten de risker för landsting och kommuner som kan vara förenade med affärsupplägget?
- Institutet lekmannarevisorer i kommunala bolag är reglerat i kommunallagen och har tillkommit för att bl a säkerställa en demokratiskt förankrad insyn och möjlighet till granskning av verksamheten. På vilka grunder har bolagets ägare underlåtit att utse lekmannarevisorer i AB Transitio?

Granskningen överlämnas för kännedom och beaktande.

Landstinget Dalarna
Revisorerna

Gun Drugge

Arne Pettersson

Sören Sundin

Kåre Olsson

Lars-Erik Eriksson

